

ผลการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์
COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข : กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย

The Results of Health Economic Policy on Cultural Health Tourism in COVID-19
Situation Under Public Health Measures : A Case Study of a Sandbox in
Chiang Khan, Loei Province

วัชร แก้วสา*, นันทะกานต์ ขาวดา, จิตภินันท์ แสนหลวงอินทร์, รัตติยา บุญเกียรติบุตร
Watcharee Kaewsas*, Nanthagan Khawda, Jitpinan Saenluanginn, Rattiya Boonkiattiboot

กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย
Thai Traditional and Alternative Medicine Subdivision, Loei Provincial Public Health Office

*Corresponding author: watrabbitt@hotmail.com

(Received: Jun 21, 2023 / Revised: Sep 25, 2023 / Accepted: Oct 9, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินผลการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุขกรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โครงสร้าง อภิปรายผลการศึกษารูปแบบเชิงอธิบายเป็นลำดับ โดยนำข้อมูลผลสรุปจากศึกษาวิจัยจำนวน 4 การศึกษา กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 661 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ประกอบการธุรกิจ และนักท่องเที่ยวทั้งไทย/ต่างประเทศ ที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหาจากประเด็นสัมภาษณ์ จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการดำเนินการตามกระบวนการ PDCA ทำให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างสะดวกรวดเร็วเกิดการวางแผน การดำเนินการ การประเมินและการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างรวดเร็วส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายด้านการประเมินผลตามแนวทาง CIPP^{IEST} ทฤษฎีของ Daniel ช่วยให้การเข้าถึงปัญหาและสามารถวางแผนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ด้านการประเมินทัศนคติและการมีส่วนร่วมทำให้ทราบถึงทัศนคติต่อการดำเนินการของผู้ประกอบการธุรกิจที่ช่วยให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายได้ ด้านการถอดบทเรียนเป็นการสรุปถึงผลการดำเนินการที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาและเกิดการวางแผนรับมือต่อปัญหาการระบาดที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไปได้ สรุปได้ว่าการดำเนินการครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้และการดำเนินการสามารถช่วยให้การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจในชุมชนเกิดการฟื้นฟูและการดำเนินการยังสามารถเป็นแนวทางและเป็นต้นแบบให้กับ

การแก้ปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนได้ในอนาคต

คำสำคัญ: ผลการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรม, โควิด-19

Abstract

This research explores the implementation of health economic policies in the context of health and cultural tourism during the COVID-19 pandemic, focusing on the Chiang Khan Sandbox in Loei Province. The study utilized mixed methods, combining quantitative and qualitative data collected through questionnaires and semi-structured interviews. An explanatory approach, using summary data from four articles, was employed to discuss the study's results. The participants included 661 individuals, comprising administrators, workers, business entrepreneurs, and both Thai and foreign tourists in Chiang Khan District, Loei Province. Descriptive statistics were applied to analyze quantitative data, while content analysis was used for qualitative data. The results indicated that the PDCA processes model facilitated rapid and efficient development of operations, enabling planning, implementation, evaluation, and improvement to achieve goals. Assessment using the CIPP_{EST} guideline, a theory by Daniel, helped identify and address problems effectively. Evaluating attitudes and participation provided insights into business operators' perspectives, contributing to goal achievement. The lessons learned from summarizing the operation's results suggested valuable insights for developing plans to handle future outbreaks. In conclusion, the operation successfully met its objectives. Additionally, the economic and tourism aspects of the community experienced recovery, making it a potential model for mitigating the impacts of pandemic diseases on both the economy and human life.

Keywords: Action Results Health Economic Policy, Health and Cultural Tourism, COVID 19

บทนำ

ผลกระทบของสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยได้รับผลกระทบโดยตรงด้านเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก เศรษฐกิจภาคการผลิต การค้าชายแดน และการท่องเที่ยวมีแนวโน้มว่าเศรษฐกิจไทยจะเข้าสู่ภาวะถดถอยในทางเทคนิคอาจติดลบอย่างน้อย 2 ไตรมาสจากการลดลงของภาคการผลิต การใช้จ่ายภาคอุปโภคบริโภค การลงทุน การส่งออกสินค้าและบริการอันอาจนำไปสู่การลดลงของการจ้างงาน⁽¹⁾ จากการศึกษาของวิเชียร มั่นแหล่ และคณะพบว่า กลุ่มวัยทำงานได้รับผลกระทบมากที่สุดด้านเศรษฐกิจทำให้รายได้ลดลง⁽²⁾ จากการศึกษาของธนพล คล่องสมุทร และคณะ พบว่า ผลกระทบของผู้ประกอบการเกิดการลดลงของรายได้ และขาดสภาพคล่องทางการเงิน⁽³⁾ จากบทความของอนุชิตา ชินศิริประภา พบว่า ภาคการท่องเที่ยวไทยได้รับผลกระทบรุนแรงยืดเยื้อจากโควิด 19 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงเหลือเพียง 5 แสนคน จากเดิม 40 ล้านคน ในปี 2562 จากข้อมูลการท่องเที่ยวการค้าการการท่องเที่ยวแนวโน้มในอนาคตจะเป็นการเน้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสชีวิตคนท้องถิ่น และการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการทำงาน เพราะความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีออนไลน์ที่ทุกคนสามารถทำงานได้ทุกที่ พฤติกรรมท่องเที่ยวของผู้คนอาจเปลี่ยนไปทำให้เวลาจะไปเที่ยวนักท่องเที่ยวมักคำนึงถึงความปลอดภัยเพิ่มขึ้นอย่างมาก⁽⁴⁾ ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับประชาชนเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน วันที่ 16 มิถุนายน 2564 พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้มีการประกาศแผนการเปิดประเทศภายใน 120 วัน เพื่อเริ่มพลิกฟื้นเศรษฐกิจประเทศโดยวางแผนเร่งรัดการฉีดวัคซีน

ให้ประชาชนให้พร้อมต่อการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวเข้าประเทศไทยอีกครั้งสร้างสมดุลทางเศรษฐกิจ และสุขภาพของประชาชน มีการกำหนดแผนรองรับนโยบายเปิดประเทศ ด้านการแพทย์และสาธารณสุขสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19⁽⁵⁾ ด้านกระทรวงสาธารณสุขหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อสถานการณ์ มีการกำหนดการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงสาธารณสุขปี 2564 มุ่งเน้นเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการออกเป็น 9 ประเด็น โดยมีแนวคิดที่ว่าเมื่อประชาชนแข็งแรง เศรษฐกิจจะเข้มแข็ง และประเทศไทยจะเดินหน้าพัฒนาอย่างต่อเนื่อง⁽⁶⁾

จังหวัดเลยเป็นหนึ่งในจังหวัดที่สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะแก่การท่องเที่ยวเนื่องจากมีภูมิประเทศเป็นภูเขา หุบเขา ป่าไม้ อากาศเย็นชานมีสถานที่ท่องเที่ยวชั้นนำระดับโลก มีอัตลักษณ์โดดเด่นเป็นหนึ่งในร้อยของแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนระดับโลก (Sustainable Destination Top 100) ใช้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านในการดูแลสุขภาพที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะเชิงชาน เช่น นวดยองเส้น พิธีกรรมผาสดลอยเคราะห์ และอาหารสมุนไพรพื้นถิ่น มีธรรมชาติสวยงามเป็นที่นิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติ มีความพร้อมด้านคุณภาพ มาตรฐาน บุคลากร ตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก⁽⁷⁾ จากการประกาศแผนการเปิดประเทศ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมจังหวัดเลยได้มีตั้งวิสัยทัศน์จังหวัดเลย “เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ” เนื่องจากสถานการณ์การระบาดจังหวัดเลยได้รับผลกระทบในการท่องเที่ยว จากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 1,105,400 คน ปี 2563 จำนวน 1,948,712 คน และในปี 2564 จำนวน 155,307 คน พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวมีจำนวนลดลงเกือบร้อยละ 90 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับประชาชนในจังหวัดภายใต้เงื่อนไขการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวภายในพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) จากแนวคิดของเขตสุขภาพที่ 8 ขับเคลื่อนนโยบาย Medical Hub “Upper Northeast World Class Destination in 2023” พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างปลอดภัย (Sandbox) การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical tourism) และกำหนดให้พื้นที่อำเภอเชียงคาน เป็นแหล่งรับนักท่องเที่ยวมาตรการผ่อนคลายเป็นเปิดประเทศ จากมติคณะรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาลอนุมัติให้ Sandbox Chiang Khan เป็นพื้นที่นำร่องด้านการท่องเที่ยว ในระยะที่ 1 กำหนดให้เปิดเมืองวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 เป็นต้นไป⁽⁸⁾

จากจำนวนนักท่องเที่ยว มูลค่ารายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ได้จากการท่องเที่ยวจากข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 – 30 พฤศจิกายน 2564 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาในพื้นที่ จำนวน 714,575 คน เพิ่มขึ้นจากข้อมูลก่อนมีการระบาดสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ประมาณกว่า 112 ล้านบาท⁽⁹⁾ โดยการนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และวัฒนธรรมที่โดดเด่นของอำเภอเชียงคานคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์โควิด 19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อประเมินผลการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ ทศนคติและการมีส่วนร่วม และการถอดบทเรียนกระบวนการรูปแบบการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ ผลวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลหรือแนวทางเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในอนาคต และเป็นข้อมูลผลการประเมินการดำเนินการที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจใน

การดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุขรวมทั้งเป็นแนวทางพัฒนางานการใช้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน สมุนไพร และวัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละพื้นที่มาเป็นต้นทุนในการสร้างกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ขยายสู่การเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภูมิภาคและประชาคมโลกต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินผลนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินผลนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อภิปรายผลการศึกษารูปแบบเชิงอธิบายเป็นลำดับ (Sequential Explanatory)

การศึกษาที่ 1 การพัฒนารูปแบบการดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA การศึกษาวิจัยแบบย้อนหลัง (Retrospective research) การวิจัยใช้รูปแบบการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) 4 ขั้นตอน คือ วางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) และปรับปรุง (Act)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาวิจัยจากข้อมูลเอกสารย้อนหลัง เพื่อวิเคราะห์กระบวนการพัฒนารูปแบบตามวงจรคุณภาพ PDCA ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) นโยบายของหน่วยงานที่เข้าร่วมการดำเนินการ 2) รายงานสรุปการประชุม 3) แผนการดำเนินการ และ 4) สรุปผลการดำเนินการ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย, 2564-2566)

การศึกษาที่ 2 การประเมินรูปแบบการดำเนินการประกอบด้วยการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการประเมิน CIPP^{EST} ทฤษฎีของ Daniel⁽¹⁰⁾ ประกอบด้วย การประเมิน บริบท ได้แก่ ด้านนโยบาย และด้านวัตถุประสงค์ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ด้านที่ 1 มาตรการ ด้านที่ 2 งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และด้านที่ 3 การพัฒนาบุคลากร/ผู้ประกอบการ 2) กระบวนการ (Process) ได้แก่ ด้านที่ 1 ความพร้อมของบุคลากรและประชาชน ด้านที่ 2 ความปลอดภัย ด้านที่ 3 การให้บริการและ

ประชาสัมพันธ์ 3) ผลผลิต (Product) ได้แก่ ด้านที่ 1 ความพึงพอใจและการมีส่วนร่วม ด้านที่ 2 ผลกระทบด้านประโยชน์ ด้านที่ 3 การดำเนินการตามเป้าหมาย ด้านที่ 4 ความยั่งยืนของการดำเนินการ และด้านที่ 5 การนำนโยบายไปใช้ต่อ/ถ่ายทอดชุมชนอื่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้แก่ 1) ผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการออกแบบและกำหนดนโยบายจำนวน 17 คน 2) ผู้ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะทำงานคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 79 คน และ 3) ผู้ประกอบการธุรกิจ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 245 คน การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือ นักท่องเที่ยวที่เข้ารับบริการตามการดำเนินการนโยบาย Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างคำนวณจากค่าเฉลี่ยนักท่องเที่ยวย้อนหลัง 3 ปี ระหว่างปี 2561-2563 คำนวณจากสูตรของกลุ่มประชากรขนาดใหญ่ ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{NZ^2 \alpha/2\sigma^2}{d^2(N-1) + Z^2 \alpha/2\sigma^2} \quad n = \frac{1,069,806 (1.96)^2 15^2}{5^2(1,069,806 - 1) + 1.96^2 (15)^2} \quad n = 312 \text{ คน}$$

ตัวแปร $Z_{\alpha/2}$ = ความเชื่อมั่นที่กำหนด Z (0.975) Alpha (α) = 0.05 $1.959964 \approx 1.96$

P = สัดส่วนความชุก, Error (d) = Precision 25.00, N = ประชากร 1,069,806 คน, S.D. (σ) = 225.00

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 312 คน เพื่อป้องกันข้อมูลจากแบบสอบถามไม่ครบถ้วนคณะผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเพิ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ตามเนื้อหาจากผู้ทรง

คุณวุฒิ จำนวน 5 คน หาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ประเมินเครื่องมือแบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อ ผลประเมินรวมเท่ากับ 0.73 และแบบสอบถาม (In-depth Interview) จำนวน 2 ประเด็น ผลประเมินรวมเท่ากับ 0.87

การศึกษาที่ 3 ทศนคติและการมีส่วนร่วมต่อมาตรการการดำเนินการเป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านทัศนคติ จำนวน 10 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ ทัศนคติต่อนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ ทัศนคติด้านการจัดการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ และทัศนคติด้านประโยชน์ที่ได้รับจากนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ จำนวน 10 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ ด้านการร่วมกันปฏิบัติตามนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการบำรุงรักษาและปรับปรุงแก้ไข จำนวน 20 ข้อ ด้านละ 5 ข้อ แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ประกอบการธุรกิจ อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 245 คนที่อยู่ในช่วงของการดำเนินการกิจกรรม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน หาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ประเมินเครื่องมือแบบสอบถามผลประเมินรวมเท่ากับ 0.73

การศึกษาที่ 4 การถอดบทเรียนกระบวนการรูปแบบการดำเนินการเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งประกอบด้วยการใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาบทเรียนสำหรับหน่วยวิเคราะห์ในการวิจัยทำการเก็บข้อมูลการวิจัยวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมี

ส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่ม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ทำการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องและมีความเข้าใจกระบวนการ ประกอบด้วย 1) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ระดับผู้บริหารภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 17 คน 2) การสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่อาศัยอยู่ในอำเภอเชียงคาน เฉพาะพื้นที่ดำเนินการ จำนวน 3 ตำบล 27 หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน จำนวน 12 คน ประชาชน จำนวน 27 คน เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่เอกชน จำนวน 1 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน หาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ประเมินเครื่องมือประเด็นคำถามแบบการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 ข้อ ผลประเมินรวมเท่ากับ 0.87 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง จำนวน 9 ประเด็น ผลประเมินรวมเท่ากับ 0.87

การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างการวิจัยนี้ได้รับอนุมัติจริยธรรมในมนุษย์จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย เลขที่ ECLOEI 0019/2565 ให้ไว้ ณ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2565 ผู้วิจัยจะทำการนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาการพัฒนากระบวนการดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า การวางแผน (Plan) ในการนำแนวทางนโยบายแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 มาวิเคราะห์ กำหนดทิศทางของการดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ภายใต้ นโยบายการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการวางแผน การดำเนินงานโดยคำนึงถึงมาตรการการป้องกันการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ได้แก่ ประเด็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวตามแผนการเปิดประเทศช่วงการระบาด และการกระตุ้นเศรษฐกิจตามนโยบายฟื้นฟูประเทศจากผลกระทบการระบาด จากการวางแผนทำให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ได้เนื่องจากสอดคล้องกับแนวทางของประเทศ การปฏิบัติ (Do) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและทำการสนทนากลุ่มในรูปแบบการอภิปรายผลส่งผลให้การดำเนินการมีการวิเคราะห์และช่วยให้ผู้มีส่วนรวมในการดำเนินการเข้าใจในสถานการณ์และมีแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้แก่ การปรับตัวของประชาชน การประกอบกิจการของผู้ประกอบการ และการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว การตรวจสอบ (Check) มีการประเมินผลจากการดำเนินการตลอดระยะเวลาส่งผลให้มีการนำผลการประเมินมาใช้แก้ไขปรับปรุง ได้แก่ ผลประเมินด้านมาตรการความปลอดภัยหลังจากเกิดปัญหาด้านความปลอดภัยของการควบคุมการระบาด การแก้ไขปรับปรุง (Action) แก้ไขปัญหาได้อย่างทันสถานการณ์ ได้แก่ การปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานมาตรการการควบคุมการระบาดให้เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นลงพื้นที่ให้คำแนะนำต่อผู้ประกอบการ ธุรกิจ นักท่องเที่ยว และประชาชนเพื่อให้เกิดความ

ตระหนักและเข้าใจถึงความจำเป็นของการดำเนินการตามมาตรการส่งผลให้ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชาชนมีความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของการดำเนินการครั้งนี้ทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น สร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่

สรุปผลการศึกษาการพัฒนากระบวนการดำเนินการพบว่า เป้าหมายการดำเนินการรูปแบบการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน นักท่องเที่ยว และการฟื้นฟูรายได้ประสบความสำเร็จตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านข้อจำกัดพบว่า งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการมีจำนวนจำกัดต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนและความร่วมมือจากประชาชนเช่น อุปกรณ์ป้องกันอุปกรณ์ฆ่าเชื้อและดูแลความสะอาด ด้านปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการพบว่า ในระยะแรกประชาชนยังมีความกังวลและเกิดการต่อต้านต่อนโยบายจึงทำให้การดำเนินการเป็นไปได้ยากหลังจากให้ตัวแทนชุมชน และเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นลงพื้นที่ทำความเข้าใจส่งผลให้เกิดความร่วมมือมากขึ้นทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA ช่วยให้การดำเนินการสำเร็จเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้ สามารถนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติหรือทางเลือกในการดำเนินการในลักษณะงานที่ต้องวางแผนการดำเนินการและประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อปัจจัยนำเข้า ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.57) กระบวนการ ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.51) และผลผลิต ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.52) ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.53) ผลการประเมินรูปแบบการดำเนินการด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามการประเมินรูปแบบการดำเนินการรายด้าน (n = 661)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยนำเข้า	4.61	0.57	มากที่สุด
กระบวนการ	4.65	0.51	มากที่สุด
ผลผลิต	4.67	0.52	มากที่สุด
ผลรวมการประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต	4.64	0.53	มากที่สุด

ผลการศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมต่อมาตรการการดำเนินการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.58) และ

มีส่วนร่วมต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.61) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามทัศนคติและการมีส่วนร่วม (n = 245)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ทัศนคติต่อการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ	4.54	0.58	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ	4.57	0.61	มากที่สุด
ผลรวมการประเมินทัศนคติและการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ	4.55	0.59	มากที่สุด

ผลการถอดบทเรียนกระบวนการรูปแบบการดำเนินการ ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) และผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สรุปผลได้ดังนี้

ประเด็นด้านกระบวนการ 1) ด้านการวางแผน พบว่า การนำแผนการดำเนินการ ยุทธศาสตร์ของประเทศ นโยบายมาประกอบในการวางแผนการดำเนินการ โดยมีการนำแผนการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมาใช้ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานภายใต้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548

นายกรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ในลักษณะการ Quarantine ร่วมกับการท่องเที่ยวออกเป็นมาตรการ/ แนวปฏิบัติ/ การเตรียมตัวของพื้นที่ ประชาชน รวมทั้งการออกเป็นกฎ ระเบียบ รองรับ ในการปฏิบัติงานการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้กับผู้ประกอบการ ได้แก่ SHA, SHA+ รวมไปถึงการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ และกลุ่มเป้าหมายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างความปลอดภัยในพื้นที่พร้อมกับการนำอัตลักษณ์ภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น กิจกรรมต่าง ๆ

ในช่วงที่มีการระบาด 2) ด้านการดำเนินการ พบว่า ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานหลักกระทรวงสาธารณสุขผ่านศูนย์บริหารราชการฉุกเฉินการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) มีการจัดทำ Action Plan การออกแบบมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP) รองรับการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบ Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อกำหนดเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้าขาย คู่ขนานระหว่างผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในพื้นที่ เป็นการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบว่า เปิดพื้นที่นาร่องในพื้นที่ ทำความเข้าใจในทุกภาคส่วน หน่วยงานจากกระทรวงต่าง ๆ ในจังหวัด รวมไปถึงประชาชนในพื้นที่ 3) ด้านปัญหาที่พบ 1) ผู้ประกอบการ และกลุ่มเป้าหมายไม่มีความเข้าใจมาตรฐาน SHA ,SHA+ 2) บุคลากรมีไม่เพียงพอในการจัดอบรมมาตรฐาน SHA SHA+ ให้กับกลุ่มเป้าหมาย 3) คณะทำงานบางหน่วยงานไม่มีความพร้อม การเดินทางเข้ามาของผู้ค้ารายย่อย เช่น ผู้ค้าล็อตเตอรี่ 4) สถานบริการผู้ประกอบการบางส่วนไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับข้อกำหนดในพื้นที่ 5) งบประมาณมีจำกัดในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานรัฐและเอกชนต้องจัดซื้อเครื่องตรวจ RT-PCR เพื่อให้เปิดพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว 6) ปัญหาด้านเที่ยวบินมีจำกัดไม่เพียงพอทำให้เกิดการขาดรายได้ในบางช่วงเวลา 7) ปัญหาการโจมตีของประชาชนบางกลุ่มในพื้นที่ไม่ยอมรับนโยบายกักการแพร่ระบาดจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติ 8) ปัญหาอื่นๆได้แก่การลักลอบเข้าเมืองของประชาชนประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้ต้องจัดหาบุคลากรเพิ่มเติมเพื่อเฝ้าระวังตลอด 24 ชั่วโมง 4) ด้านแนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหา มีวิธีแก้ไขโดยการจัดทำ Info Graphic สื่อประชาสัมพันธ์จากป้าย ข้อความทางอินเทอร์เน็ตให้มีการเข้าใจได้ง่ายขึ้นเพื่อลดการใช้

บุคลากรและเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย มีการประชุมระหว่างผู้บริหารและผู้ที่เกิดปัญหาถึงประโยชน์ ข้อดี ข้อด้อยของการดำเนินการและมอบหมายให้หน่วยงานเอกชนเป็นผู้ติดตาม และสอดส่องตักเตือนหากพบผู้ไม่ปฏิบัติตาม ส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิต และผู้ประกอบการต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวทั้งนี้การดำเนินการจะทำภายใต้มาตรการข้อกำหนดกลางในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP) 5) ด้านการประเมินผล พบว่า การดำเนินการมีการประเมินจากจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ ประเมินความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และผลสรุปรายได้ที่เพิ่มขึ้น จากการดำเนินการตามนโยบายบรรลุตามเป้าประสงค์ที่วางไว้

ประเด็นการถอดองค์ความรู้ 1) ด้านความรู้ที่ได้จากการดำเนินการพบว่า ได้รับความรู้จากการร่วมมือขององค์กรหน่วยงานต่างๆเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบบูรณาการจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความรู้จากระบบกลไกการเปิดประเทศในพื้นที่การท่องเที่ยวในช่วงของการระบาดที่ต้องมีความสมดุลระหว่างการจัดการโรคระบาดและการกระตุ้นเศรษฐกิจ และความรู้เรื่องแนวทางการป้องกันโรค พร้อมกับกระตุ้นเศรษฐกิจการตั้งรับกับปัญหาข้อสงสัยจากประชาชน 2) ด้านความรู้ด้านการป้องกันโรค พบว่า ได้รับความรู้แนวทางในการปรับตัว และการป้องกันโรคในสถานการณ์ระบาด จากหน่วยงานต่างๆที่ได้ทำงานร่วมกัน การจัดการโรคอุบัติใหม่หรือโรคระบาดร้ายแรง รวมการเฝ้าระวังการสืบสวนโรค การดำเนินงานภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน และการบริหารทรัพยากรสุขภาพในช่วงการระบาดการดำเนินการเชิงรุกที่สำคัญในพื้นที่เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนรับรู้ และปฏิบัติอย่างถูกต้องรวมถึง

ตั้งจุดคัดกรองสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น เจลล้างมือ เครื่องวัดอุณหภูมิ และสมุดลงลายมือชื่อเมื่อเข้าพื้นที่ 3) ด้านแนวคิดเรื่องนโยบายและมาตรการพบว่า จากการดำเนินการส่งผลให้เกิดแนวคิดในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการภายหลังสถานการณ์โรคระบาดในนโยบายการพัฒนางานในพื้นที่เพื่อสร้างความมั่นใจใน สร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว นำมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงานไปปรับใช้กับสถานการณ์การระบาดของโรคต่างๆ ที่เกิดอยู่และอาจจะเกิดขึ้นหลังจากนี้ การดำเนินการสามารถรองรับยุทธศาสตร์ชาติและยังเป็นต้นแบบของแนวทางในการกำหนดนโยบายต่างๆ ได้ในอนาคต สรุปผลจากประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบกลุ่มสนทนา พบว่า ประเด็นด้านกระบวนการมีความเชื่อมโยงกับนโยบายของการเปิดประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ได้อย่างเหมาะสมเป็นไปตามแนวคิดของแผนยุทธศาสตร์ของชาติ ด้านการดำเนินการเกิดความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนโดยมีผู้บริหารระดับสูงของพื้นที่ให้การสนับสนุนทั้งยังช่วยสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีการพัฒนามาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP) ส่งผลไปสู่การนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นแนวทางให้กับสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ประเด็นการถอดองค์ความรู้ พบว่า ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจต่อปัญหาของการระบาดนำไปสู่ความพร้อมหากมีการระบาดใหม่หรือการระบาดจากโรคอุบัติการณ์ใหม่ได้ในอนาคต

สรุปและอภิปรายผล

จากการประเมินผลนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมใน

สถานการณ์โควิด-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า การพัฒนารูปแบบการดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA ช่วยทำให้การดำเนินงานสำเร็จเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่ การวางแผนตามนโยบายของประเทศ การดำเนินการภายใต้ความร่วมมือของประชาชน การเฝ้าระวังเพื่อประเมินความเสี่ยงในการดำเนินการ และการปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้อย่างรวดเร็วสามารถนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติหรือทางเลือกในการดำเนินการในลักษณะงานที่ต้องวางแผนการดำเนินการและประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการศึกษาของสุขสันต์ สุขสงคราม กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ PDCA เป็นการบริหารงานที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁽¹⁰⁾ จากผลการการศึกษาการประเมินรูปแบบการดำเนินการ ผลสรุปการประเมิน ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของผู้ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลประเมินมากที่สุดคือ ด้านผลผลิต รองลงมาปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ ตามลำดับ อาจเนื่องจากผลการดำเนินการนำไปสู่ความสำเร็จในด้านจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นผลให้การประเมินด้านผลผลิตมีระดับการประเมินที่มากที่สุดสอดคล้องกับกรรณิกา เรืองเดช ชาวสวน ศรีเจริญ และคณะ ที่กล่าวว่า การดำเนินการโครงการที่บรรลุความสำเร็จจะส่งผลต่อการประเมินด้านผลผลิตที่สูงกว่าผลประเมินอื่น⁽¹¹⁾ จากผลการศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมต่อมาตรการการดำเนินการ ผู้ประกอบการมีทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุดและมีส่วนร่วมต่อการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากการดำเนินการได้รับการแก้ไขปัญหา ด้านความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการและการอธิบายถึงประโยชน์ที่จะได้รับ จากการดำเนินการจึงส่งผลให้การประเมิน

ทัศนคติและความมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับอุทุมพร เรื่องฤทธิ์ ที่พบว่า ผลประเมิน ด้านทัศนคติและด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุดจะส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามวัตถุประสงค์⁽¹²⁾ จากผลการศึกษาการถอดบทเรียนกระบวนการประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบกลุ่มสนทนา พบว่า การดำเนินการนโยบาย เศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน มีความเชื่อมโยงกับนโยบายของการเปิดประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ได้อย่างเหมาะสมเป็นไปตามแนวคิดของแผนยุทธศาสตร์ของชาติ ด้านการดำเนินการเกิดความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนโดยมีผู้บริหารระดับสูงของพื้นที่ให้การสนับสนุนทั้งยังช่วยการสื่อสารทำความเข้าใจประชาชนในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีการพัฒนามาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP) ที่จะส่งผลไปสู่การนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ และเป็นแนวทางให้กับสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคตสอดคล้องกับวัฒนา พองโนนสูง ที่กล่าวว่า ความสำเร็จของการดำเนินการเมื่อเกิดจากรบูรณาการร่วมกันระหว่างชุมชน หน่วยงานรัฐและหน่วยงานเอกชนจะนำไปสู่การดำเนินการอย่างต่อเนื่องเกิดการแก้ปัญหาที่ชัดเจนและเกิดรูปแบบการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม⁽¹³⁾

จากผลการศึกษาพบว่า ด้านการพัฒนา รูปแบบการดำเนินการตามกระบวนการ PDCA ทำให้ การวางแผน การดำเนิน การประเมินและการแก้ไข ปรับปรุงได้อย่างรวดเร็วส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตาม นโยบาย ด้านการประเมินผลตามแนวทาง CIPP_{EST}

ทฤษฎีของ Daniel ช่วยให้การเข้าถึงปัญหาและ สามารถวางแผนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ด้านทัศนคติและการมีส่วนร่วมทำให้ทราบถึง ทัศนคติต่อการดำเนินการของผู้ประกอบการธุรกิจ ที่ช่วยให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายได้ ด้านการ ถอดบทเรียนเป็นการสรุปถึงผลการดำเนินการที่จะ ช่วยให้เกิดการพัฒนาและเกิดการวางแผนรับมือต่อ ปัญหาการระบาดที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไปได้ การดำเนินการครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สามารถช่วยให้การท่องเที่ยวเศรษฐกิจในชุมชนเกิด การฟื้นตัวสามารถเป็นแนวทางต้นแบบให้กับการแก้ ปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดที่ส่งผล ต่อเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของประชาชนได้ใน อนาคต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

สามารถนำวิธีการและมาตรฐานการดำเนินงานกรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ไป ใช้ในกรณีเกิดการระบาดของโรคติดต่ออื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้ที่สนใจนำแนวทางการวิจัยนี้ไปใช้ในการ วิจัยควรมีการวิเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อหาความ สัมพันธ์ของทัศนคติและการมีส่วนร่วมเพื่อให้ทราบ ถึงความเชื่อมโยงระหว่างกันส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มี ความน่าสนใจและน่าเชื่อถือมากขึ้น

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยเป็นการประเมินผลหลังจากที่มีการ ดำเนินการผ่านไปแล้วจึงทำให้ข้อมูล ต้องที่เก็บต้องมีการวางแผนและการสื่อสารให้ผู้ให้ ข้อมูลเข้าใจและตอบให้ตรงกับประเด็นการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณนายแพทย์ปราโมทย์ เสถียรรัตน์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 8 ผู้คิดริเริ่มการดำเนินการนโยบาย เศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้ มาตรการด้านสาธารณสุข และขอบคุณผู้ว่าราชการ จังหวัดเลย นายกองคการบริหารส่วนจังหวัด หน่วย งานภาครัฐและเอกชนที่ช่วยผลักดันให้การดำเนินการ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. กองความมั่นคงระหว่างประเทศ สำนักงาน สภาความมั่นคงแห่งชาติ. สถานการณ์ความ มั่นคงระหว่างประเทศภายหลังการระบาด COVID-19 [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 2564 กรกฎาคม 10]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/Journal/article-00405.pdf>.
2. วิเชียร มั่นแหล่, บุญยิ่ง ประทุม, สุรศักดิ์ แก้วอ่อน, กรกฎ จำเนียร. ผลกระทบและการปรับตัว ของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคโควิด-19 จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์. 2564;8(11): 328-340.
3. ธนพล คล่องสมุทร, วรุตม์ นาที, ศุภรัตน์ พินสุวรรณ. ผลกระทบของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ต่อประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ในพื้นที่ตำบลอ่าวนาง อำเภอมือง จังหวัด กระบี่. วารสารอินทนิลทักษิณสาร. 2565; 17(1):1-11.
4. อนุชิตา ชินศิริประภา. ผลกระทบ (โควิด 19) กับเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวภาคตะวันออก. วารสาร บริหารธุรกิจอุตสาหกรรม. 2564;3 (2):1-4.
5. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. แลงการณ์ นายกรัฐมนตรีประเทศไทยต้องเปิดประเทศ ภายใน 120 วัน 16 มิถุนายน 2564 [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 2565 พฤษภาคม 14]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/42793>.
6. วาธินี วงศาโรจน์, พนาวัน เปรมศรี, วรณวิภา ไตลังคะ, ภาสกร ดอกจันทร์. นโยบาย สาธารณะเพื่อสุขภาพ : ประชาชนแข็งแรง เศรษฐกิจแข็งแรง ประเทศไทยแข็งแรง. Journal of Modern Learning Development. 2565;7(3):295-390.
7. องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). ดัน "เชียงใหม่" สู่ CBT Thailand [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 2564 พฤษภาคม 10]. เข้าถึง ได้จาก: <https://www.dasta.or.th/th/article/351>.
8. ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. รายงานการ ประชุมหารือเตรียมความพร้อมเสนอข้อมูล ต่อศบค.ในการขอเปิด Sandbox Chiangkhan [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 2564 พฤษภาคม 10]. เข้าถึงได้จาก: <https://pr.moph.go.th/print.php?url=pr/print/2/03/162526/>.
9. สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. จังหวัดเลย ขับเคลื่อน Sandbox Chiang Khan สร้าง มาตรฐานการท่องเที่ยวปลอดภัย ห่วงไกลโควิด-19 [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 2564 พฤษภาคม 10]. เข้าถึงได้จาก: <https://>

thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TCATG211213171925702.

10. สุขสันต์ สุขสงคราม. แนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) กับการบริหารแบบพระพุทธศาสนา. วารสารธรรมวัตร. 2564;2(1):39-49.
11. กรรณิกา เรืองเดช, ขาวสวน ศรีเจริญ, ธนปนนท์ อัครวีรวัฒน์, เสาวลักษณ์ คงสนิท. การประเมินผลโครงการสมาร์ตเบรนแอนด์เฮลครั้งที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2562. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 2564;4(1):27-42.
12. อุทุมพร เรืองฤทธิ์. ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. ว.มทรส. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 2560;2(1):33-43.
13. วัฒนา พองโนนสูง. การถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมสำหรับพ่อแม่วัยรุ่นจากกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กโดยชุมชนกรณีศึกษาคลองสองต้นนุ่น. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ). 2559;9(2):1092-1104.